

Quo vadis polska wieś?

Wizja polskiej i jurajskiej wsi - zagrożenia i wyzwania

Żarki, 22 marzec 2024 rok

Materiał opracowany przez Beatę Fałera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

QUO VADIS, DOMINE (łac. dokąd idziesz, Panie) –

słowa, które według tradycji wypowiedział św. Piotr do Jezusa uciekając z Rzymu przed prześladowaniami. Chrystus odparł, że gdy Piotr opuszcza Rzym, Jezus tam właśnie idzie, by dać się powtórnie ukrzyżować. Słowa te skłoniły Piotra do powrotu do Rzymu, gdzie zaczęło się jego męczeństwo.

Pytanie „Dokąd idziesz?” ma także wymiar symboliczny i skierowane jest do wszystkich ludzi - dotyczy wszystkich intencji, poczynań i zamierzeń.

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

SMART CITY ?

„...I tak minął Nero, jak mija wichur, burza,
pożar, wojna lub mór, a bazylika Piotra
panuje dotąd z wyżyn watykańskich miastu
i świata.

Wedle zaś dawnej bramy Kapeńskiej
wznosi się dzisiaj maleńka kapliczka z
zatartym nieco napisem: „Quo vadis,
Domine?””

H.Sienkiewicz: QUO VADIS

■ Henryk Siemiradzki – Pochodnie NERONA

- Plik pochodzi ze zbiorów cyfrowych Muzeum Narodowego w Krakowie i jest dostępny pod identyfikatorem cyfrowym 269717, Domena publiczna, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=320986>

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

• WIEŚ —

Jednostka osadnicza o zwartej lub rozproszonej zabudowie i **istniejących funkcjach rolniczych** lub **związanych z nimi usługowych lub turystycznych** nieposiadająca praw miejskich lub statusu miasta.

(art. 2 ustawy z 29 sierpnia 2003 o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych)

Definicja Jana Tkocza – wieś to twór terytorialny mający granicę, rozłóg ziemi, siedlisko (zagrodę) stanowiące całość przestrzenną o określonych więzach społecznych oraz uprawnieniach prawnych]

Kryterium odróżniania miasta od wsi są prawa miejskie, nadające miejscowości status miasta. Czyli określony stan formalno-prawny. Wieś nie staje się automatycznie miastem, kiedy nabędzie obiektywne „cechy miejskie”.

Jak zostać „miastem”? Otóż miejscowość kandydująca do miana miasta powinna posiadać odpowiednią liczbę mieszkańców. Jak wynika z uzasadnień rozporządzeń nadających prawa miejskie, powinna ona wynosić powyżej 2 tys. Ponadto co najmniej dwie trzecie ludności powinno być zatrudnione poza rolnictwem

1 stycznia 2024 r. aż 34 miejscowości uzyskały prawa miejskie, w tym Przyrów. Będzie ich 1013.

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

OBSZAR WIEJSKI

- Wieś jest traktowana na ogół jako jednostka osadnicza, zaś obszar wiejski jako przestrzeń utworzona przez wsie i ich otoczenie - (IRWiR PAN)
- Obszary wiejskie to tereny położone poza granicami administracyjnymi miast. Są to też miasta do 5 tys. mieszkańców oraz miasta do 20 tys. mieszkańców, w których nie ma szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą.
- obszar wiejski jest przestrzenią, w której działa człowiek, charakteryzującą się stosunkowo niską gęstością zaludnienia, rozproszonym stałym osadnictwem i ekstensywnym (???) zagospodarowaniem ziemi.

-Obszar wiejski –

1. Według definicji GUS jest to teren położony poza granicami administracyjnymi miast
2. W Unii Europejskiej obszarem wiejskim jest teren, na którym gęstość zaludnienia jest niższa niż 100 os./km kw.
3. Według OECD obszarem wiejskim jest teren, na którym gęstość zaludnienia jest niższa niż 150 os./km kw.

Obszary wiejskie to kategoria zmienna

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

- **OBSZAR WIEJSKI**

rolnictwo i leśnictwo

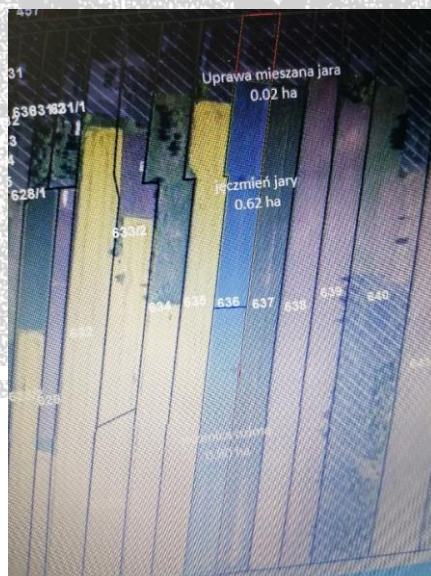
otwarty krajobraz

rzadka zabudowa i rozproszone osadnictwo

peryferyjność

niska gęstość zaludnienia

styl życia – blisko natury

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

- wyobrażenie przyszłości, które jest otwarte i zależy od sposobu naszego myślenia oraz naszych pragnień.
Przyszłość ma związek z naszymi nadziejami i obawami, z tym, jak postrzegamy świat

- widzenie, przywidzenie; obraz stworzony w czyjejs wyobraźni

- Wg Słownika języka polskiego pod red. W. Doroszewskiego to:

1. «obraz pojawiający się w czyjejs wyobraźni pod wpływem natchnienia, szaleństwa, wysokiej gorączki lub środków odurzających»
2. «czyjeś wyobrażenie jakichś zdarzeń mających zajść w przyszłości, zwykle przedstawiane w książce lub w filmie»
3. «ogół sygnałów tworzących obraz, przesyłanych od nadajnika do odbiornika; też: obraz na ekranie telewizora»

wizja lokalna «urzędowe oględziny terenu, lokalu itp. dla zbadania okoliczności przestępstwa lub stwierdzenia czegoś»

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

Misją Fundacji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz zapewnienia równych szans kobietom, osobom bezrobotnym i młodzieży.

Misja Fundacji realizowana jest poprzez działalność mikropożyczkową i dotacje inwestycyjne na tworzenie i rozwój małych przedsiębiorstw na terenach wiejskich; programy rozwoju lokalnego, publikacje, opracowania i specjalistyczne raporty społeczno-ekonomiczne obrazujące stan polskich obszarów wiejskich.

<https://www.fdpa.org.pl>

- <https://www.fdpa.org.pl//6,biblioteka>
- <https://www.fdpa.org.pl/107,materialy-edukacyjne>

Środowiskowe i klimatyczne konsekwencje intensyfikacji, skali i koncentracji produkcji rolniczej

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Publikacja powstała na podstawie badań wieloletniego projektu

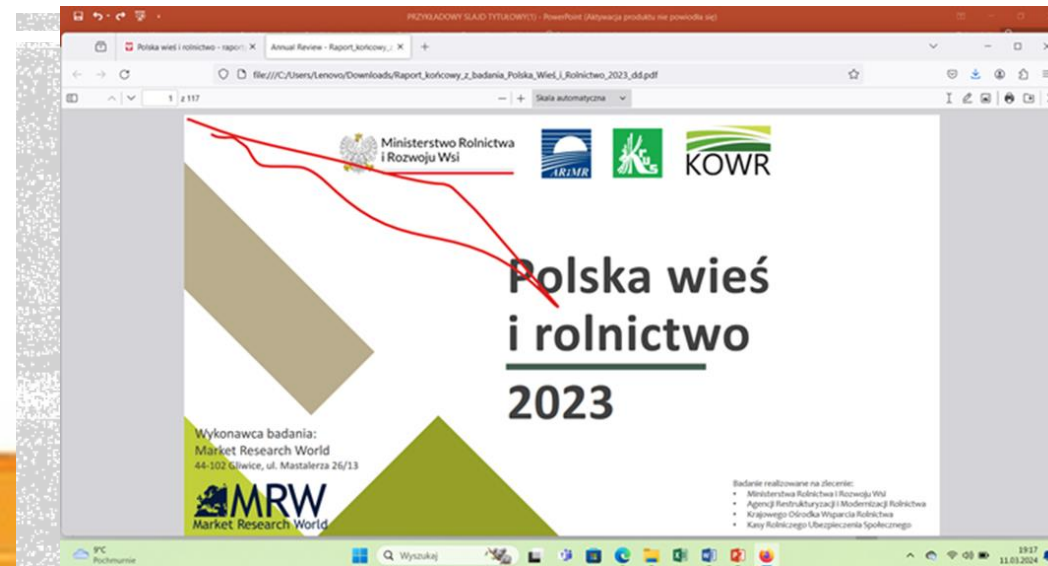
Monitoring rozwoju
obszarów wiejskich (MROW),

realizowanego w ramach
Forum Inicjatyw Rozwojowych
Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej

we współpracy z

Instytutem
Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk

<https://efrwp.pl/raporty-i-analizy/montoring-rozwoju-obszarow-wiejskich/etap-iv-2023/>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/polska-wies-i-rolnictwo>

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W dniu 30 czerwca 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła długoterminową wizję obszarów wiejskich UE do roku 2040, w której zidentyfikowała wyzwania i obawy, a także podkreśliła najbardziej obiecujące możliwości (sugestie) dostępne dla tych obszarów. W wizji przedstawiono propozycję Paktu ws. obszarów wiejskich oraz Planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich, których celem są silniejsze, połączone ze sobą, odporne i dobrze prosperujące wsie europejskie.

Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r., wyd. 2021.

https://ec.europa.eu/enrd/enrd-thematic-work/long-term-rural-vision/long-term-rural-vision-portal_pl.html

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Europejski Zielony Ład.

Ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto - Pierwszy kontynent neutralny dla klimatu
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużycia zasobów
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle. (<https://commission.europa.eu/strategy-and-policy>)

Aby zrealizować założenia należy dostosować unijną politykę klimatyczną, energetyczną, transportową i podatkową na potrzeby realizacji celu, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych netto do 2030 r. o co najmniej 55 proc. w porównaniu z poziomem z 1990 r, a do 2040 r o 90 %.

Pomóc ma również posadzenie 3 mld drzew w UE do 2030 r.

Clker-Free-Vector-Images; Pixabay

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WYTYCZNE EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU - Strategia została przyjęta przez państwa członkowskie w 2020 roku

Klimat - Europa pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu do 2050 r.

Energia - Czysta i efektywna transformacja energetyczna

Środowisko i oceany - Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów

Rolnictwo - Zdrowy system żywnościowy dla ludzi i dla planety

Transport - Wydajny, bezpieczny i przyjazny dla środowiska transport

Przemysł - Strategia przemysłowa na rzecz konkurencyjnej, ekologicznej i cyfrowej Europy

Badania naukowe i innowacje - Ich rola w stymulowaniu zmian transformacyjnych

Finanse i rozwój regionalny - Zrównoważone inwestycje przyczyniające się do realizacji Europejskiego Zielonego Ładu

Nowy europejski Bauhaus - Kreatywna i interdyscyplinarna inicjatywa łącząca Europejski Zielony Ład z naszymi przestrzeniami i doświadczeniami życiowymi

Ilustracja - <https://pixabay.com/pl/vectors>

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

- **Założenia GREEN DEAL**

Dostarczanie czystej i bezpiecznej energii
Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym
Budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię
Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność
Ochrona i odbudowa ekosystemów oraz bioróżnorodności
Przystosowanie się do zmiany klimatu
Ochrona zdrowia

<https://pixabay.com/pl/vectors>

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

ZIELONY ŁĄD w rolnictwie to m.in.

Wprowadzenie bardziej ekologicznej i mniej emisyjnej produkcji poprzez stosowanie odłogowania gruntów (**zmiana 15.III.24r!!**), a do 2030 r. redukcji użycia nawozów (o 20%) i środków ochrony roślin (o 50%), zmniejszenie straty składników pokarmowych o co najmniej 50%, bez ryzyka zmniejszenia żyzności gleby.

W 2030 r. co najmniej 25% gruntów rolnych w UE ma być przeznaczonych na rolnictwo ekologiczne (w P-7%)

Zmiana nawyków żywieniowych Europejczyków, ochronę i odbudowę ekosystemów oraz zwiększanie bioróżnorodności zasobów przyrodniczych- objęcie 10% użytków rolnych elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności. Zgodnie z tym założeniem część terenów rolniczych powinna stanowić przestrzeń dla dzikich zwierząt, roślin, owadów zapylających i naturalnych regulatorów agrofagów

Clker-Free-Vector-Images

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

1. Przyszłość rolnictwa opiera się na badaniach naukowych, innowacjach i budowaniu zdolności w sektorze rolno-spożywczym finansowanych w ramach wielofinansowych inicjatyw ramowych.

2. Strategia „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/policies/future-farming>

https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

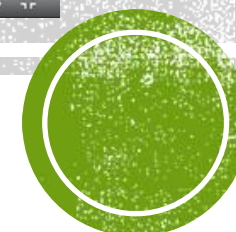
”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

<http://smart.irwirpan.waw.pl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=OjX6e051JYA>

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

OZE

zapewnienie przystępnych cenowo i bezpiecznych dostaw energii w UE

stworzenie w pełni zintegrowanego, wzajemnie połączonego i cyfrowego unijnego rynku energii;

nadanie priorytetu efektywności energetycznej,

poprawienie charakterystyki energetycznej budynków

Ilustracja: <https://www.pixabay.com/pl/vectors>

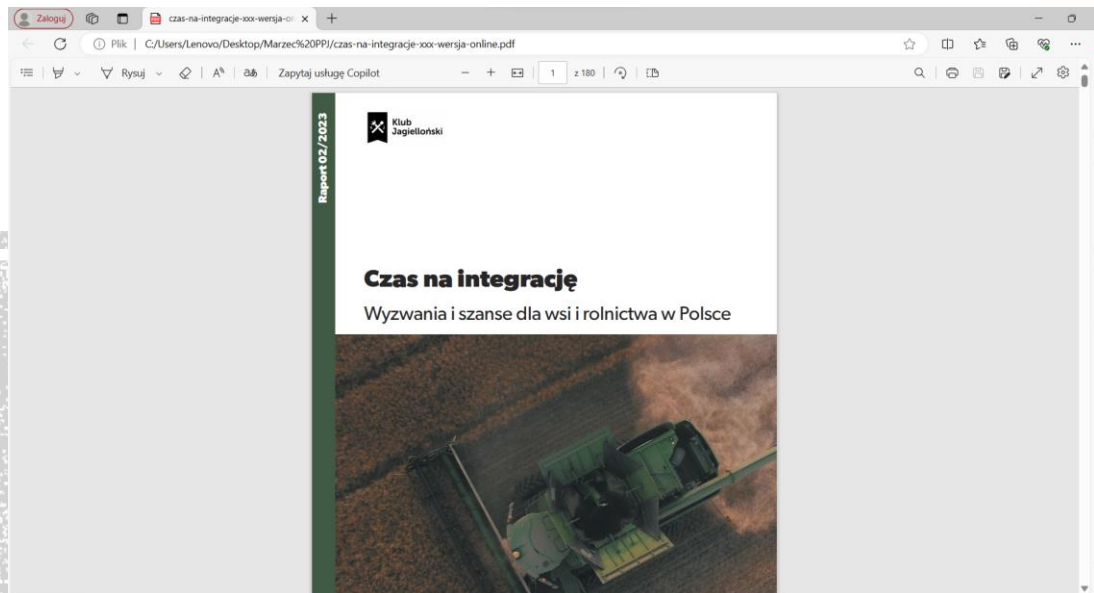

Materiał opracowany przez Beate Fąfiera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Raport powstał w ramach projektu realizowanego we współpracy z Fundacją Polska z Natury oraz Our Common Home, które sfinansowało jego wydanie

https://www.irwirpan.waw.pl/polski/Polska_wies_2044/Polska_wies_2044_WIZJA_ROZWOJU.pdf

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

EDUKACJA, OPIEKA
społeczna, ubożenie,
marginalizacja, innowacyjność,
dezagraryzacja, smart village,
migracje.....

Materiał opracowany przez Beate Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

Demografia –

malejąca liczba mieszkańców kraju -
(2023 r. to 37,6 mln, wskaźnik urodzeń najmniejszy od 1945r)

migracje wewnętrzne powodujące wyludnienie a nawet pustoszenie wsi peryferyjnych a z drugiej strony - koncentracja mieszkańców wokół miejsc centralnych i atrakcyjnych (suburbia, noclegownie, wsie turystyczne, wsie „zaopatrzeniowe”)

starzenie się populacji (często seniorzy pozostają sami we wsiach peryferyjnych sprzyja to ubożeniu i wykluczeniu, bo nie ma tam także transportu)

lepsze wykształcenie mieszkańców obszarów wiejskich

wzrost poziomu życia ale znaczne rozwarstwienie społeczne – wsie klasy średniej, ale także wsie „bogaczy i ubogich”

„nowi” grupą lepiej uposażoną i wykształconą oraz bardzo często „roszczeniową” w stosunku do samorządów i sąsiadów

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA - Rolnictwo

Dezagraryzacja

- na wsi pozostaje niewielu rolników, nie są już siłą dominującą ale nadal „odpowiadają „ za bezpieczeństwo żywnościowe kraju,
 - innowacje rolnicze (techniczne i GMO)
- monokultury (ekonomicznie uzasadnione) wprowadzają zmiany w krajobrazie i sprzyjają spadkowi bioróżnorodności
- okresowe susze i częste zjawiska ekstremalne przyczyniają się do wahań cen na rynku żywności
 - wzrost średniej temperatury sprzyja rozwojowi patogenów (przesuwanie granicy występowania)
- do każdego pola dojeżdżamy piękną asfaltową drogą
- następuje zanik wątków agrarnych w kulturze wiejskiej

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA – cd. Rolnictwo

Wyraźne zróżnicowanie producentów rolnych:

a/gospodarstwa rynkowe –

duże obszary, zmechanizowane, specjalistyczne stosujące rolnictwo precyzyjne (mapowanie pól, GPS, w pr. zwierzęcej dostosowanie do zmienności osobniczej)
prowadzą je osoby dobrze wykształcone
gospodarstwa rodzinne oraz niewielka ilość przedsiębiorstw rolnych

b/gospodarstwo samozaopatrzeniowe i hobbystyczne

mniejsze powierzchnie, duże zróżnicowanie upraw, uprawy hobbystyczne starych odmian

Koncentracja produkcji (gł. Zwierzęcej) i zabiegi rolnicze (stosowanie ŚOR, nawozów naturalnych) powodują konflikty z innymi mieszkańcami

coraz mniejsza produkcja zwierzęca ale coraz więcej psów i kotów w strojach wieczorowych ☺

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

Czy to nadal BŁĘKITNA PLANETA ???

Zmiany klimatyczne powodują nasilenie zjawisk ekstremalnych oraz susze ,
występują niedobory wody w tym wody pitnej

następuje znaczne pustynnienie kraju

okresowe spadki produkcji(susza, podtopienia, gradobicia) powodują wzrost cen żywności

Polska jest krajem o bardzo niskich zasobach wody. Według FAO zasoby o wysokości 1000–2000 m³ /rok/osobę to bardzo mało

W Polsce na jednego mieszkańca przypada średnio 1660 m³ na rok.

To 2,5 razy mniej od średniej europejskiej (w Europie – średnio 4560 m³ na rok) i 4,5 razy mniej od średniej światowej.

W środkowej części Polski jest jeszcze niższa i wynosi ok. 1000 m³ /rok/osobę, a w Łodzi nie przekracza 500 m³ /rok/osobę.

70% powierzchni Ziemi, z tego tylko 2,5% to woda słodka nadająca się do picia

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

Zmiany klimatyczne powodują nasilenie zjawisk ekstremalnych oraz suszę glebową , występują niedobory wody w tym wody pitnej

. Ponad 70% zasobów wodnych w Polsce stanowią zasoby wód powierzchniowych, natomiast niecałe 30% wody podziemne.

Zbiorniki retencyjne w Polsce zatrzymują tylko 6% rocznego odpływu wód.

Według ONZ do 2050 roku ponad połowa światowej produkcji rolnej (przede wszystkim zbóż) będzie zagrożona deficytami wody

Człowiek do przeżycia potrzebuje średnio ok. 42.000 litrów wody przez całe życie.
GUS szacuje, że w Polsce średnie jej zużycie na osobę wynosi około 150 litrów na dzień, czyli 4500 l miesięcznie i 54 000 l rocznie.

22 marzec – Światowy Dzień Wody (World Water Day) ustalony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1992 r

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

ILOŚĆ WODY na wyprodukowanie:

- 1 kg wołowiny – 14.500 litrów (4 900 ?)
- 1 kg wieprzowiny – 5.990 litrów
- 1 kg mięsa drobiowego – 4.330 litrów
- 1 kg baraniny – 10.400 litrów
- 1 kg masła – 5.550 litrów
- 1 kg papieru – ok. 250 litrów
- 1 kg stali – ok. 300 litrów
- 1 kg ziaren pszenicy – 1.000 litrów
- 1 kg ryżu – 2.500 litrów
- 1 litra miodu – 255 litrów
- 250 ml kawy – 140 litrów
- 250 ml herbaty – 27 litrów
- 1 kg cukru – 80 litrów
- 1 kg czekolady – 17.200 litrów
- 1 kg chleba – 1600 litrów
- 1 kg sałaty – 240 litrów
- 1 kg kapusty – 280 litrów
- 1 kg ziemniaków – 290 litrów
- 1 kg chipsów ziemniaczanych – 1.040 litrów
- 1 jajka – 200 litrów

<https://www.pgk.zamosc.pl/aktualnosci/konsumuj-my-rozsadnie-nie-marnujmy-wody/>

Kornik
drukarz i
świerki

- 1 T-shirta bawełnianego – 2.500 litra
- 1 pary butów – 8.500 litrów
- 1 pary dżinsów – 8.000 litrów
- 1 samochodu – 379 000 litrów
- rafinacja 1 tony ropy naftowej - 15 000 l wody,

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

część osób zbiera i magazynuje wodę opadową, nadal są programy zachęcające do takiego działania

Zalecana przez UE zmiana nawyków żywieniowych odnosi tylko częściowy skutek bo nadal istnieją i prężnie działają znane sieciówki fastfood'ow, ale w żywności przetworzonej już znaczne ilości dodatków „owadzych”

rolnictwo ekologiczne i permakulturowe

część mieszkańców zakłada łąki kwietne i hotele dla zapylaczy

segregacja i zagospodarowanie odpadów nadal stwarzają problemy ale rozważniej podchodzimy do zakupów

marnujemy mniej żywności dzięki modzie „no waste” i większej świadomości oraz.....wzrostowi cen

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

*Niech skowronek w polu śpiewa i niech wszystko Nam dojrzewa,
niech rozwija się rolnictwo,ogrodnictwo, warzywnictwo.
Niech piękniejsze będą noce, przez warzywa i owoce,
i niech każdy będzie zdrow, przez jabłuszka pełne snów.*

Refren:

*Bo My musimy być silni i zdrowi, choćby na skrobi, choćby na skrobi,
Bo My musimy być dziś mniej pazerni, roślinożerni, roślinożerni.
Nam polędwica oraz schab, nie smakuje tak jak szczaw.*

Niechaj rośnie Nam koperek, na przemianę na wiaterek,

(....)

Refren:

*Bo My musimy być silni i zdrowi, choćby na skrobi, choćby na skrobi,
Bo My musimy być dziś mniej pazerni, roślinożerni, roślinożerni.
Bo Nam potrzebne są dziś witaminy, więc się dajemy puszczać w maliny,
i pomaga każdy Nam, szwagier, kuzyn, sąsiad, brat.*

KABARET TEY – premiera czerwiec 1980 r.

<https://kabarettey.pl/s-tylu-sklepu/>

Zalecenia UE o zmianie nawyków żywieniowych Farm to Fork

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

brak planów zagospodarowania przestrzennego powoduje, że żywiłowa ekspansja budownictwa nie tylko zagraża ładowi przestrzennemu ale w wielu przypadkach wprowadza chaos budowlany, który negatywnie wpływa na walory danego obszaru, szczególnie krajobrazu,

żywiłowy napływ mieszkańców często powoduje wypadanie ziemi uprawnej z produkcji rolniczej

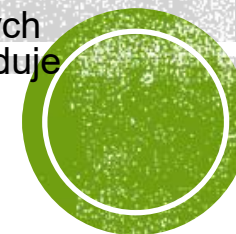
zmiany w aranżacji i zagospodarowaniu obejścia, chęć dołączenia do „nowoczesnej elity”, rezygnacja z tradycyjnych ogródków wiejskich i zadrzewień, skądinąd pożądane w estetyce obejścia, doprowadzają do ubożenia lokalnej fauny i flory w tym ptaków i zapylaczy

Dostęp do elementów infrastruktury (drogi, sklepy, chodniki, oświetlenie uliczne, transport, szybkie łącza internetowe itd.)

każde gospodarstwo domowe korzysta z instalacji odnawialnych źródeł energii (czasem są to farmy OZE co doprowadza do konfliktów).

Wymogi termomodernizacji i zero emisyjności budynków mieszkalnych i użytkowych, powodują zakrycie ociepleniem detali architektonicznych i historycznych co powoduje „unifikację zabudowy”

(zanik tkanki historycznej)

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA –

UNIFIKACJA

poprzez środki masowego przekazu, portale społecznościowe, wytyczne edukacyjne, źle pojętą „wiejskość” i modę dochodzi do zaniku języka lokalnego (dialekt, gwara, melodyka) za wyjątkiem : Kaszubi , Górale, Ślązacy.
Spadek czytelnictwa i bylejakość języka w przestrzeni publicznej i w mediach powoduje, że język polski staje się językiem nieeleganckim, ubogim i nafaszerowanym nowomodą, w tym wszelkimi – ingami (phising, vishing,pharming.....)

Aqua – akwedukt, akwarium, akwen,akwamaryna
kworum , kwartet.....

”TORKI” i pseudo nauka

STRÓJ LUDOWY , STROJE FOLKOWE, wszyscy chcą być góralami....

- *Michał Federowski: Lud okolic Żarek, Siewierza i Pilicy. Jego zwyczaje, sposób życia, obrzędy, podania, gusła, zabobony, pieśni, zabawy, przysłowia, zagadki i właściwości mowy. Warszawa t.1 1888, t2 1889*

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA

Zmiana charakteru gospodarki i miejsca rolnictwa oraz „nowe osadnictwo” prowadzą do zmiany stosunków społecznych

stałym punktem „w krajobrazie wsi „są nadal Ochotnicze Straże Pożarne i Koła Gospodyń Wiejskich, które podtrzymują miejscowe tradycje , aktywizują i scalają mieszkańców oraz biorą czynny udział we wszystkich wydarzeniach lokalnych

Dla członków tych organizacji nadal ważna jest współpraca, poczucie przynależności i wspólny system wartości

dobrze wyposażeni i przeszkoleni strażacy udzielają pierwszej pomocy mieszkańcom szczególnie w miejscowościach oddalonych od ośrodków opieki zdrowotnej

Wiele jednostek organizuje różnego rodzaju imprezy i akcje społeczne, edukacyjne, czy kulturalne co jest niezwykle ważne we wsiach typu peryferyjnego

Druhowie nadal są na szczycie listy zaufania publicznego

Materiał opracowany przez Beatę Faferę na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

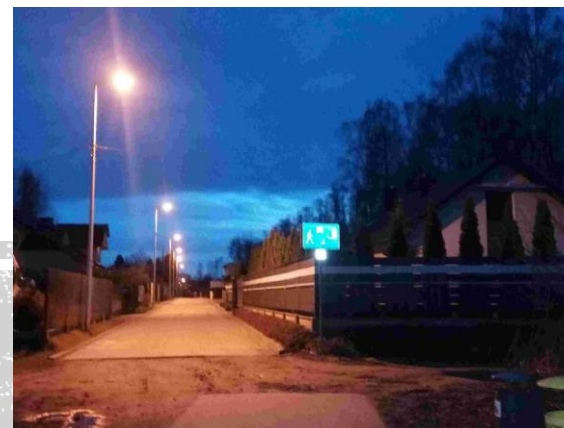
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA JURAJSKICH WSI

- nadal duże zainteresowanie osadnictwem , głównie ludności napływowej (zróznicowanej wiekowo - młode rodziny, emeryci)
- doskonale rozwinięta infrastruktura użytkowa, w ośrodkach centralnych prężnie działające placówki edukacyjne i opiekuńcze oraz kulturalne, działają stowarzyszenia, KGW i jednostki OSP
- funkcjonuje transport lokalny, istnieją regularne (choć rzadkie) połączenia z okolicznymi miastami
- osadnictwo zabiera coraz większe obszary gruntów, a następnie je „betonuje” –zarówno w części wspólnej (drogi, podjazdy, parkingi, chodniki itp.) jak i na własnych posesjach
- presja budownictwa oraz postępująca chęć zaznaczenia własności skutkują licznymi murami granicznymi i informacjami na działkach leśnych: Zakaz przejścia - teren prywatny

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA JURAJSKICH WSI

- prawie całkowicie zanika, typowy kiedyś dla wsi , otwarty krajobraz .Utrzymuje się tylko tam gdzie jest prawnie chroniony.
Tereny turystyczne, w związku ze zmniejszonym obszarem dostępności, zdają się być zadeptywane.

- ujednolicenie dążeń , marzeń i panującej mody doprowadza do zaniku tkanki historycznej , detali architektonicznych, lokalnej gwary, stroju ludowego , wiejskich ogródków. Postępuje unifikacja

- osuszono już wszystkie mokradła i grzęzawiska, podniesiono tereny budowlane , uregulowano wszystkie rzeczki i strumyki. W związku z zanikiem produkcji zwierzęcej trwałe użytki zielone podlegają sukcesji leśnej

- rolnictwo w śladowych ilościach – niewiele jest gospodarstw wielkoobszarowych, większość istniejących produkuje na samozaopatrzenie i hobbystycznie, ale także realizuje się w ramach RHD

- dzięki rozwijającej się turystyce dochody mieszkańców (poza pracą zarobkową w mieście) pochodzą ze zróżnicowanej działalności gospodarczej (działalność gastronomiczna i hotelarska oraz handlowa, przetwórstwo rolno-spożywcze, gospodarstwa edukacyjne)

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

PESYMIZM, Pesymista - <https://www.youtube.com/watch?v=FCHa-KmmBjQ>

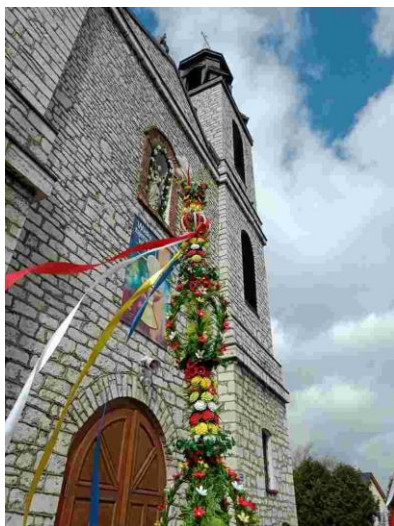
Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

WIZJA.....A jednak.....

Ilustracja:
<https://www.pixabay.com/pl/vectors>

Materiał opracowany przez Beatę Fąfera na zlecenie Stowarzyszenia „Partnerstwo Północnej Jury”.

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

”Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020